

Mai 2013

Această fișă nu obligă Curtea și nu este exhaustivă

Rromii și călătorii

Articolul 14 (interzicerea discriminării)

În conformitate cu art.14 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute în Convenție este asigurată¹, fără nicio deosebire, bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

Articolul 1 din Protocolul nr.12 (interzicerea generală a discriminării)

Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată, fără nicio discriminare (A se vedea hotărârea **Sejdic și Finci împotriva Bosniei-Herțegovina**, pag.7)

Alegații privind sentimente anti-rome în publicații finanțate de statul turc

[Aksu împotriva Turciei](#)

15.03.2012 (Grand Chamber)

Reclamantul, de origine rromă, a pretins că trei publicații subvenționate de guvern (o carte privind rromii și două dicționare) conțin remarci și expresii ce reflectă ostilitatea față de comunitatea rromă.

[Articolul 14 \(interzicerea discriminării\)](#)

Curtea a reamintit că discriminarea în sensul articolului 14 constă în tratarea diferită, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, a persoanelor aflate în situații comparabile. Or, dl. Aksu nu a reușit să demonstreze că publicațiile în litigiu aveau o intenție sau un efect discriminatoriu. Nefiind în joc nicio diferență de tratament, Curtea a examinat cauza doar sub aspectul art.8.

[Neîncălcarea articolului 8 \(dreptul la respectarea vieții private și de familie\)](#)

Curtea a concluzionat că nici cartea, nici dicționarele nu aduc insulte rromilor. Aceasta a considerat, în special, că autoritățile turce au luat toate măsurile necesare pentru a se conforma obligației care le revenea potrivit art.8 de a proteja efectiv dreptul dl. Aksu la respectarea vieții sale private în calitate de membru al comunității rome. Cu toate acestea, Curtea a ținut să semnaleze că ar fi fost de preferat să se menționeze în dicționar că definiția secundară a termenului „țigan”- și anume „radin” (în franceză) este „peiorativă” sau „ofensatoare”, mai degrabă decât „metaforică”.

Pretinsele sterilizări forțate ale femeilor rome

[V.C. împotriva Slovaciei \(nr. 18968/07\)](#)

08.11.2011

Reclamanta, de origine rromă, a fost sterilizată într-un spital public fără a i se lua consimțământul deplin și în cunoștință de cauză, după ce tocmai născuse cel de-al doilea copil. Aceasta a semnat formularul de consimțământ în timp ce afla încă în travaliu, fără

¹ Această prevedere este, deci, întotdeauna examinată coroborată cu un alt articol al Convenției.

să-i înțeleagă semnificația, fără să fie conștientă de caracterul ireversibil al intervenției și după ce a i s-a spus că, dacă va avea al treilea copil, ea însăși sau copilul vor muri. De atunci, ea este marginalizată de către comunitatea rromă; în prezent divorțată, ea menționează infertilitatea ca unul dintre motivele separării de fostul soț.

Încălcarea articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante)

Neîncălcarea articolului 3 (lipsa anchetei efective)

Încălcarea articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie)

Curtea consideră că V.C. trebuie să fi încercat sentimente de frică, de angoasă și de inferioritate din cauza sterilizării sale și a modului în care ea a trebuit să accepte această intervenție. Intervenția i-a cauzat suferințe fizice și psihologice pentru o lungă perioadă de timp, precum și consecințe nefaste asupra relației cu soțul ei și cu comunitatea rromă. Deși nu există nicio dovadă că personalul medical a avut intenția de a o maltrata pe reclamantă, este însă evident că medicii au dat dovadă de o flagrantă lipsă de respect față de dreptul ei la autonomie și față de dorințele sale în calitate de pacientă. Prin urmare, sterilizarea reclamantei a condus la încălcarea art.3. Curtea a constatat, de asemenea, încălcarea art.8 privind lipsa garanțiilor juridice la momentul sterilizării reclamantei, luând în considerare, în special, sănătatea reproductivă a celei în cauză, în calitate sa de rrom. O nouă legislație (legea din 2004 privind îngrijirile medicale) a fost introdusă de atunci; aceasta stipulează că nu poate fi efectuată o sterilizare decât la 30 de zile după primirea unei cereri scrise în acest sens. De asemenea, legea impune să-i fie furnizate solicitantului în prealabil informații cu privire la metode contraceptive alternative și la planning-ul familial, precum și cu privire la consecințele medicale ale intervenției.

Cereri similare:

N.B. împotriva Slovaciei (nr. 29518/10)

12.06.2012

Reclamanta a pretins că fusese sterilizată într-un spital public în Slovacia fără să-și fi dat consimțământul deplin și informat.

Încălcarea articolului 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante)

Neîncălcarea articolului 3 (lipsa anchetei efective)

Încălcarea articolului 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie)

I.G., M.K. și R.H. împotriva Slovaciei (nr. 15966/04)

13.11.2012

Cererea are ca obiect plângerea a trei femei de origine rromă care susțineau în special că fuseseră sterilizate fără consimțământul lor deplin și informat, că autoritățile nu făcuseră o investigație temeinică, efectivă și corectă și că originea lor etnică jucase un rol decisiv în momentul sterilizării.

Încălcarea art. 3 (tratament) – în ce le privește pe primele două reclamante

Încălcarea art. 3 (ancheta) – în privința primelor două reclamante

Încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie) – în ce le privește pe primele două reclamante

Neîncălcarea art. 13 (dreptul la un remediu efectiv)

În ceea ce o privește pe a treia reclamantă, Curtea a decis radierea cauzei, ca urmare a aplicării art. 37 parag. 1 lit. c din Convenție

Obligația impusă rromilor/nomazilor de a părăsi terenul pe care își instalaseră caravanele

Cele șase cauze de mai jos vizează cererile introduse de șase familii de țigani care s-au plâns că nu au fost lăsați să locuiască în caravane pe terenurile proprii.

Buckley împotriva Marii Britanii

25.09.1996

Curtea a considerat că autoritățile au pus în balanță diferitele interese contrare ivite în cauză și că au oferit motive relevante și suficiente pentru a-și justifica deciziile, respectiv, măsurile au fost luate pe baza controalelor în materia siguranței rutiere, a protejării mediului inconjurător și a sănătății publice.

[Chapman împotriva Marii Britanii, Coster împotriva Marii Britanii, Beard împotriva Marii Britanii, Lee împotriva Marii Britanii și Jane Smith împotriva Marii Britanii](#)

18.01.2001 (Marea Cameră)

În aceste cinci cereri, Curtea a considerat că măsurile luate împotriva reclamantilor erau „prevăzute de lege” și „urmăreau scopul legitim” al conservării mediului, terenurile în cauză fiind ocupate fără autorizație și, în unele cazuri, fiind situate pe o „centură verde” sau o zonă peisagistică specială. Curtea a declarat că nu este convinsă de faptul că, prin Convenție, Marea Britanie sau oricare alt semnatar și-ar fi asumat obligația de a pune la dispoziția comunității rrome un număr adecvat de amplasamente echipate corespunzător, art.8 nerecunoscând ca atare dreptul de a primi un domiciliu (chestiunea de a ști dacă statul acordă fonduri pentru ca toata lumea să aibă un cămin ține de domeniul politic, nu juridic).

În toate aceste cereri, neîncălcarea art.8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului) și neîncălcarea art.14 (interzicerea discriminării) din Convenție

[Connors împotriva Marii Britanii](#)

27.05.2004

Evacuarea reclamatului și a familiei sale de pe amplasamentul amenajat pentru țigani de către autoritățile locale în Cottingley Springs, Leeds (Anglia) unde cei în cauză trăiau de aproximativ 13 ani, pe motiv că aveau un comportament necorespunzător și provocau neajunsuri considerabile în zonă. Curtea a considerat că procedura sumară de evacuare în cauză nu a fost însoțită de garanțiile procedurale necesare, adică de obligația de a justifica în mod corespunzător grava ingerință suferită de cel în cerere.

Încălcarea art. 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului) **[Yordanova și alții împotriva Bulgariei](#)**

24.04.2012

Cererea se referă la intenția autorităților bulgare de a-i expulza pe rromii care trăiau într-un cartier de la periferia Sofiei, Batalova Vodenitsa, construit pe terenuri municipale. Curtea a concluzionat că ar fi existat o încălcare a art.8 dacă ordonanța de evacuare era pusă în executare. Aceasta a afirmat, în special, că ordonanța de evacuare se întemeiează pe prevederile legii și fusese supusă controlului în procedura decizională, în condițiile în care nici legea, nici procedura arătată nu impuneau autorităților să evalueze interesele celor implicați.

Cauză pendinte

[Winterstein și alții împotriva Franței](#)

Comunicată la 09.09.2009

Plângerile prezentate de către reclamantii, cetățeni francezi, majoritatea călători („gens du voyage”), privind evacuarea lor de pe un teren situat în Herblay (Val d’Oise, Franța) pe care cei în cauză își instalaseră caravanele sau locuiau în corturi de mai mulți ani, fără ca autoritățile să le ofere alternative privind locuința.

Anchete ale poliției viciate de prejudecăți rasiale

[Nachova și alții împotriva Bulgariei](#)

06.07.2005 (Marea Cameră)

Obligația anchetatorilor de a investiga ipoteza unui mobil rasist cu privire la decesul a doi rromi (rude ale reclamantului), împușcați mortal de un polițist în timp ce aceștia fugeau.

Încălcarea art.2 (dreptul la viață)

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 2 în ceea ce privește faptul că autoritățile nu au reușit să ancheteze eventuala motivație rasistă a uciderii rudelor reclamanților (însă nu și încălcarea art.14 privind uciderea rudelor reclamanților privită ca un act de violență rasială).

Cereri similare

Bekos și Koutropoulos împotriva Greciei

13.12.2005

Secic împotriva Croației

31.05.2007

Cobzaru împotriva României

26.7.2007

Angelova și Iliev împotriva Bulgariei

26.7.2007

Petropoulou-Tsakiris împotriva Greciei

6.12.2007

Stoica împotriva României

04.03.2008

Rele tratamente aplicate unui minor de 14 ani de către poliție în timpul unui conflict între polițiști și rromi la ieșirea dintr-un bar și lipsa anchetei efective.Reclamantul s-a plâns că relele tratamente și decizia de neîncepere a urmăririi penale împotriva polițistului care l-a bătut au fost motivate de prejudecăți rasiale.

Două încălcări ale art.3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante și lipsa anchetei efective).

Încălcarea art.14 (interzicerea discriminării), ancheta fiind viciată de prejudecăți rasiale.

Mižigárová împotriva Slovaciei

14.12.2010

Decesul unui bărbat de etnie rromă în timpul interogării de către poliție. Acesta a fost împușcat în abdomen de către locotenent cu pistolul din dotare, iar ancheta a concluzionat că victima a luat cu forța pistolul de la polițist și s-a împușcat.

Încălcarea art. 2 (deces / anchetă)

Neîncălcarea art. 14. Curtea nu a fost convinsă că elementele obiective de probă sunt suficient de puternice în sine pentru a conduce la ideea existenței unui motiv rasist în spatele incidentului.

Fedorchenko și Lozenko împotriva Ucrainei

20.09.2012

Reclamanții au pretins că un maior de poliție l-a amenințat și lovit pe dl. Fedorchenko și că i-a dat foc locuinței acestuia. În temeiul art. 2 (dreptul la viață) reclamanții s-au plâns că cinci dintre rudele lor au decedat în incendiul produs și că autoritățile statului nu au realizat o anchetă efectivă și amănunțită cu privire la circumstanțele morții acestora, dar și cu privire la implicarea maiorului în atacul prin incendiere. Aceștia au mai invocat și art. 14, susținând că fapta avusese motivație rasistă, legată de apartenența lor la etnia rromă.

Încălcarea art. 2 (ancheta)

Neîncălcarea art. 2 (decesele)

Încălcarea art. 14 luat împreună cu art. 2 (ancheta)

Atacuri asupra satelor rrome și distrugerea de bunuri

Moldovan și alții împotriva României (nr. 2)

12.07.2005

În septembrie 1993, trei rromi au fost atacați în satul Hădărenide un grup mare de săteni care nu aparțineau comunității rrome, printre care se aflau comandantul poliției locale și câțiva polițiști: unul din cei trei oameni a fost ars de viu, iar ceilalți doi au fost uciși în bătaie de către mulțime. Reclamanții au pretins că poliția a incitat apoi mulțimea să distrugă bunurile aparținând altor rromi. În total, 13 case de rromi din sat au fost complet distruse. Alungați din satul și din casele lor, reclamanții au fost constrânși să trăiască înghesuți și în condiții necorespunzătoare – în beciuri, cotețe de pășări, grajduri. În urma plângerilor depuse de către reclamanți, unii dintre ei au primit daune-interese zece ani mai târziu. Curtea s-a declarat incompetentă să examineze plângerile reclamanților privind distrugerea locuințelor și a bunurilor acestora sau evacuarea lor din sat, având în vedere că aceste evenimente au avut loc în septembrie 1993, deci înainte de ratificarea Convenției de către România, în 1994. Cu toate acestea, Curtea a constatat încălcarea Convenției privind condițiile de viață ale reclamanților și a subliniat că originea etnică a reclamanților a fost decisivă pentru durata și rezultatul procedurii interne.

Încălcarea articolelor 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) și 8 (dreptul la respectarea vieții private și de familie și a domiciliului).

Încălcarea art.6 § 1 (durata procedurii).

Încălcarea art.14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art.6 § 1 și art.8

Moldovan și alți 29 împotriva României

15.02.2011 (decizie de inadmisibilitate)

Privea dificultățile de executare – măsuri generale – a hotărârii *Moldovan și alții împotriva României* (nr.2) din 12.07.2005

Koky și alții împotriva Slovaciei

12.06.2012

Cererea privea o agresiune cu mobil rasist comisă împotriva unui grup de rromi de către mai mulți indivizi într-un sat slovac.

Încălcarea art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante - lipsa anchetei efective)

Curtea a considerat că autoritățile nu au făcut tot ce se aștepta de la ele pentru a ancheta faptele, ținând cont, în special, de caracterul rasist al agresiunii.

Cereri similare:

Gergely împotriva României și Kalanyos și alții împotriva României

26.4.2007

Tanase și alții împotriva României

26.5.2009

Radierea cererii de pe rolul Curții ca urmare a declarației guvernului român în care a recunoscut încălcarea art. 3, 6, 8, 13 și 14 din Convenție, precum și a art.1 din Protocolul nr.1 (protecția proprietății) și care se angajează să despăgubească reclamanții pentru pierderea bunurilor, precum și să adopte toate măsurile necesare pentru a garanta că drepturile celor în cauză vor fi respectate în viitor.

Segregație rasială în școli

D.H. și alții împotriva Republicii Cehe

13.11.2007 (Marea Cameră)

Plasarea nejustificată a reclamanților, elevi de origine rromă, în „școli speciale” destinate copiilor cu dizabilități intelectuale. În special, Curtea consideră că legislația cehă

relevantă a avut la momentul respectiv efecte prejudiciabile disproporționate asupra comunității rrome și, prin urmare, asupra reclamanților în calitate de membri ai acestei comunități.

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 2 din Protocolul nr.1 (dreptul la educație)

Sampanis și alții împotriva Greciei

05.06.2008

Copiilor reclamanților le-a fost refuzată școlarizarea, iar apoi au fost încadrați în clase speciale – într-o anexă a școlii – din cauza etniei lor rrome.Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 2 din Protocolul nr.1 (dreptul la educație)

Orsus și alții împotriva Croației

16.03.2010

Curtea a considerat că plasarea reclamanților în clase rezervate copiilor rromi în anumite perioade din ciclul primar a fost nejustificată, reținând mai ales că autoritățile nu au instituit garanții adecvate care să iasă în întâmpinarea necesităților speciale ale reclamanților, în calitate de membri ai unui grup social defavorizat și vulnerabil.

Încălcarea art.6 § 1 (dreptul la un proces echitabil și la un termen rezonabil) și a art.14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art.2 din Protocolul nr.1 (dreptul la educație)

Horváth és Vadászi împotriva Ungariei

09.11.2010 (decizie)

Cererea privea plasarea obligatorie a reclamanților de origine rromă într-o clasă specială, ceea ce aceștia considerau a fi o măsură de segregatie rasială.

Inadmisibilă pentru neepuizarea căilor de atac interne

Sampani și alții împotriva Greciei

11.12.2012

Cauza se referă la educația școlară oferită copiilor rromi în cadrul Școlii Primare nr. 12 din Aspropyrgos.

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) luat împreună cu art. 2 din Protocolul nr. 1 (dreptul la educație)

Curtea, după ce a constatat lipsa unei schimbări semnificative după cauza Sampanis și alții împotriva Greciei, a reținut că statul elen nu a ținut cont de nevoile speciale ale copiilor rromi din Psari, ca membri ai unui grup dezavantajat, și că cele petrecute între 2008 și 2010 în cadrul Școlii Primare nr. 12, care era frecventată numai de copii rromi, a constituit o discriminare îndreptată împotriva reclamanților.

În temeiul art. 46 (forța obligatorie și executarea hotărârilor), Curtea a recomandat ca aceia dintre reclamanți care se aflau încă la vârstă școlară să fie înscriși la altă instituție de învățământ publică, iar cei care ajunseseră la vârsta majoratului să fie înscriși în școlile pentru „a doua șansă la educație” ori în instituții de învățământ pentru adulți, înființate de Ministerul Educației în cadrul programului Lifelong Learning.

Horváth și Kiss împotriva Ungariei

29.01.2013

Cererea se referă la plângerile a doi tineri de origine rromă cu privire la educarea lor în unități de învățământ pentru persoanele cu dizabilități mintale, ca urmare a greșitei lor încadrări, ceea ce a constituit o discriminare.

Încălcarea art. 2 din Protocolul nr. 1 (dreptul la educație) luat împreună cu articolul 14 (interzicerea discriminării)

Curtea a subliniat faptul că plasarea eronată a copiilor rromi în școli speciale are o istorie îndelungată în Ungaria. Aceasta a constatat că organizarea serviciilor educaționale acordate reclamanților relevă faptul că autoritățile nu au avut în vedere nevoile speciale ale acestora, ca membri ai unui grup dezavantajat. Prin urmare, reclamanții au fost izolați și au primit o educație care le îngreuna integrarea în populația majoritară.

Lavida și alții împotriva Greciei

28.05.2013

Cererea se referă la învățământul destinat copiilor rromi, care au fost obligați să frecventeze exclusiv o școală primară ai cărei elevi erau cu toții rromi.

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) luat împreună cu art. 2 din Protocolul nr. 1 (dreptul la educație)

Curtea a reținut că natura continuă a acestei situații de fapt și refuzul statului de a lua măsuri anti-segregație au presupus o discriminare și o încălcare a dreptului la educație.

Validitatea căsătoriei rrome: refuzul de a acorda o pensie de urmaș

Muñoz Díaz împotriva Spaniei

8.12.2009

Reclamanta, cetățean spaniol care aparținea comunității rrome, se căsătorise în 1971 în conformitate cu ritualurile acestei comunități. Curtea a considerat disproporționat refuzul statului spaniol, care acordase reclamantei o indemnizație socială și percepute contribuțiile sociale ale soțului acesteia timp de mai mult de 19 ani, de a-i recunoaște căsătoria rromă atunci când a fost vorba să-i acorde o pensie de urmaș la moartea soțului.

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 1 din Protocolul nr.1 (protecția proprietății)

Interdicția adresată rromilor de a candida în alegeri

Sejdic și Finci împotriva Bosniei-Herțegovina

22.12.2009

Curtea a considerat discriminatorii dispozițiile constituționale instituite prin Acordul de Pace de la Dayton², potrivit cărora doar persoanele care își declară afilierea față de unul dintre „popoarele constituente” (bosniacii, croații și sârbii) pot candida la alegerile pentru președinția tripartită a statului și la camera secundară a Adunării Parlamentare.

Încălcarea art. 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu art. 3 din Protocolul nr.1 (dreptul la alegeri libere)

Încălcarea art.1 din Protocolul nr.12 (interzicerea generală a discriminării) – este prima dată când Curtea a constatat o încălcare a acestui articol

Alte cauze

Paraskeva Todorova împotriva Bulgariei

25.03.2010

Cererea privea refuzul instanțelor belgiene de a acorda o suspendare a pedepsei ce îi fusese aplicată reclamantei pentru înșelăciune, din cauza originii rrome a acesteia. În special, instanțele au invocat existența unui „sentiment de impunitate, în special în rândul membrilor grupurilor minoritare, care consideră că o pedeapsă cu suspendare nu este o pedeapsă”.

Încălcarea articolului 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu articolul 6 § 1 (dreptul la un proces echitabil)

² La 14 decembrie 1995, Acordul-cadru general pentru pace în Bosnia-Herțegovina („Acordul de Pace de la Dayton”) a intrat în vigoare, punând astfel capăt războiului ce s-a desfășurat în Bosnia-Herțegovina din 1992 până în 1995.

Date de contact pentru serviciul presei : Tracey Turner-Tretz
+33 (0)3 90 21 42 08